

แบบรายงานข้อมูลการดำเนินงานโครงการสร้างเสริมสุขภาพ เพื่อลดภาวะคลอดก่อนกำหนด

ลำดับ	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	ปีงบประมาณ	เดือน (ณ วันที่สำรวจ)	จำนวนหญิงตั้งครรภ์ในพื้นที่ทั้งหมด (คน)	ที่มีการฝากครรภ์ (คน)		จำนวนหญิงตั้งครรภ์ที่ไม่มีการฝากครรภ์	สถานที่ฝากครรภ์			หญิงตั้งครรภ์ที่มีฐานะยากจนหรือยากไร้ (คน)	
							ภายใน 12 สัปดาห์	ภายหลัง 12 สัปดาห์		โรงพยาบาลของรัฐ	โรงพยาบาลเอกชน/คลินิก	สถานีนามัยรพ.สต.	น้อยกว่า 36,000 บาท ต่อคน/ปี	เท่ากับหรือมากกว่า 36,000 บาท ต่อคน/ปี
1	เชียงราย	เวียงชัย	เทศบาลตำบลเมืองชุม	2566	มีนาคม	1	1	0	0	1	0	0	0	1
2	เชียงราย	เวียงชัย	เทศบาลตำบลเมืองชุม	2566	เมษายน	2	1	1	0	1	0	0	0	2
3	เชียงราย	เวียงชัย	เทศบาลตำบลเมืองชุม	2566	พฤษภาคม	1	1	0	0	0	0	1	0	1
4	เชียงราย	เวียงชัย	เทศบาลตำบลเมืองชุม	2566	กรกฎาคม	2	2	0	0	1	0	1	0	2
5	เชียงราย	เวียงชัย	เทศบาลตำบลเมืองชุม	2567	ตุลาคม	1	0	1	0	1	0	0	0	1
6	เชียงราย	เวียงชัย	เทศบาลตำบลเมืองชุม	2567	พฤศจิกายน	1	1	0	0	1	0	0	0	1
7	เชียงราย	เวียงชัย	เทศบาลตำบลเมืองชุม	2567	ธันวาคม	1	1	0	0	1	0	0	0	0

จำนวนหญิง ตั้งครรภ์ที่ คลอดตาม กำหนด	จำนวนหญิงตั้งครรภ์ที่คลอดก่อน กำหนด (ก่อน 37 สัปดาห์)		จำนวนการช่วยเหลือหญิงตั้งครรภ์					
	น้ำหนักทารก ต่ำกว่า 2.5 กก.	น้ำหนักทารก น้อยกว่า 2.5 กก. หรือ มากกว่า 2.5 กก.	การรับ-ส่งหญิง ตั้งครรภ์ที่หามือ หรือพยาบาล	การสนับสนุนด้าน งบประมาณ	การพัฒนาคุณภาพ ชีวิตของหญิงตั้งครรภ์	การสนับสนุน ด้านอุปโภค บริโภค	การพาหญิง ตั้งครรภ์ไป ฝากครรภ์	อื่นๆ
1	0	1	0	0	0	0	0	0
2	0	2	0	0	0	0	0	0
1	0	1	0	0	0	0	0	0
2	0	2	0	0	0	0	0	0
1	0	1	0	0	0	0	0	0
1	0	1	0	0	0	0	0	0
1	0	1	0	0	0	0	0	0
1	0	1	0	0	0	0	0	0

แผนการดำเนินงานกิจกรรมลดภาวะการเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด
โดยการสร้างเครือข่ายการดูแลเทศบาลตำบลเมืองชุม

พ.จ. นิธวราภะ ลีภมลวงษ์

แบบคัดกรองมารดาในกลุ่มเสี่ยงที่ห้องฝากครรภ์

ปัจจัยเสี่ยง	ไม่ใช่	ใช่	หมายเหตุ
๑. มีประวัติการคลอดก่อนกำหนดในครรภ์ก่อน	✓		จำนวน.....ครั้ง อายุครรภ์ ☐ < ๓๔ ☐ ≥ ๓๔ Wk
๒. มีการติดเชื้อ - การติดเชื้อแบคทีเรียในปัสสาวะโดยไม่มี อาการ - เคยได้รับการวินิจฉัย เป็นตกขาวจาก Bacterial vaginosis	✓		☐ ได้รับการรักษาแล้ว ☐ ยังไม่ได้รับการรักษา ส่งพบแพทย์
๓. เคยได้รับการวินิจฉัยว่ามีความผิดปกติที่มดลูก เช่นเนื้องอกมดลูก, มดลูกผิดปกติ	✓		ระบุความ ผิดปกติ _____ _____
๔. เคยผ่าตัดบริเวณปากมดลูก	✓		ระบุการ ผ่าตัด _____
๕. มีภาวะซีดเมื่อมาฝากครรภ์ครั้งแรก (Hb < ๑๐ g/dL)	✓		ฝากครรภ์ อายุครรภ์.....สัปดาห์
๖. มีดัชนีมวลกาย < ๑๙ (BMI < ๑๙)	✓		คำนวณจากน้ำหนักก่อนตั้งครรภ์
๗. เป็นครรภ์แฝด	✓		☐ Twins ☐ Triplets or more
๘. มีโรคแทรกซ้อนทางอายุรกรรม	✓		☐ HT ☐ Overt DM ☐ อื่นๆ ระบุ _____

หมายเหตุ จากการศึกษ พบว่า ไม่มี risk scoring ระบบใดที่มีประสิทธิภาพในการทำนาย ภาวะเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด เพราะขาดความแม่นยำที่จะประเมินสาเหตุของการคลอดก่อน กำหนด เนื่องจากมีปัจจัยร่วมหลายอย่างที่เกี่ยวข้องกับภาวะดังกล่าว ยกเว้นประวัติการคลอดก่อน กำหนดในครรภ์ก่อน ซึ่งมีความสัมพันธ์สูงกับการคลอดในครรภ์ปัจจุบัน แต่ไม่สามารถนำมาใช้ได้ใ นครรภ์แรก นอกจากนี้เมื่อนำระบบการให้คะแนนความเสี่ยงมาใช้ในการดูแลครรภ์ จะทำให้วิธีการ ประเมินเพิ่มมากขึ้น และทำให้ค่าใช้จ่ายในการดูแลสตรีตั้งครรภ์เพื่อป้องกันการคลอดก่อนกำหนด สูงขึ้น โดยไม่พบประโยชน์จากการดูแลรักษาดังกล่าว แต่การประเมินปัจจัยเสี่ยงในสตรีตั้งครรภ์ก็ยังมี ความสำคัญ ทั้งนี้เพื่อให้สามารถจำแนกกลุ่มสตรีตั้งครรภ์ที่มีความเสี่ยงต่อการคลอดก่อนกำหนด พร้อมทั้งวางแผนในการดูแลรักษาสตรีกลุ่มนี้ และทำให้สตรีตั้งครรภ์ได้มีความตระหนักว่าตนเองมี ความเสี่ยงสูงต่อการคลอดก่อนกำหนดมากกว่ากลุ่มสตรีตั้งครรภ์ทั่วไป เมื่อพบความผิดปกติใน ระยะแรกจะได้มาพบแพทย์อย่างทันที่ ทำให้ได้รับการรักษาในระยะแรก

แผนการดำเนินงานกิจกรรมลดภาวะการเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด
โดยการสร้างเครือข่ายการดูแลเทศบาลตำบลเมืองชุม

แบบทดสอบความรู้เรื่อง การเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด

จงทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องถูกหรือผิด ตามความคิดเห็นของท่าน

ข้อความ	ถูก	ผิด
๑. ภาวะเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด คือการคลอดก่อนอายุครรภ์ครบ ๓๗ สัปดาห์	✓	
๒. อาการเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด คือ อาการท้องแข็งตึงเป็นพัก ๆ สม่ำเสมอทุก ๕ -๘ นาที	✓	
๓. การฝากครรภ์ที่ดีที่สุดสามารถลดภาวะเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนดได้	✓	
๔. ถ้าท่านเคยมีประวัติการคลอดก่อนกำหนดมาก่อน มักจะไม่เกิดซ้ำในการตั้งครรภ์ครั้งนี้		✓
๕. ภาวะโลหิตจาง และภาวะทุพโภชนาการ ไม่ใช่สาเหตุของการคลอดก่อนกำหนด		✓
๖. การมีเพศสัมพันธ์เป็นสาเหตุของเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด	✓	
๗. ถ้ามีอาการไข้ ไม่สบาย ปัสสาวะแสบขัด ควรรีบทำการรักษา เพราะอาจเป็นสาเหตุของภาวะเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด	✓	
๘. เมื่อมีอาการเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด ต้องรีบมา รพ. เพื่อพบแพทย์ พิจารณาให้ยาระงับการเจ็บครรภ์คลอด	✓	
๙. ทารกที่คลอดก่อนกำหนด อาจมีภาวะแทรกซ้อน เช่น ระบบทางเดินหายใจล้มเหลว, เลือดออกในสมอง, ติดเชื้อในสำไส้ใหญ่ และเสียชีวิต	✓	
๑๐. ทารกคลอดก่อนกำหนด จำนวนมากจำเป็นต้องอยู่ตู้อบ ใช้เครื่องช่วยหายใจ อยู่โรงพยาบาลนาน ซึ่งมีค่ารักษาพยาบาลสูง และไม่ได้กลับบ้านพร้อมแม่หลังคลอด	✓	

หมายเหตุ เมื่อทำการคัดกรองกลุ่มเสี่ยงได้ที่ห้องฝากครรภ์ ก็จะนำมารดาที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงมาให้ความรู้เพิ่มเติม ซึ่งอาจทำพร้อมกันไปโรงเรียนพ่อแม่ และมีการประเมินซ้ำทั้งก่อนและหลังการให้ความรู้ อาจทำในรูปแบบของแผ่นพับ หรือวีดีทัศน์ เพื่อเพิ่มความเข้าใจในเรื่องภาวะเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด ในกรณีที่หลังจากการประเมินแล้วพบว่ายังไม่เข้าใจ (วัดความเข้าใจผ่านที่ ๖๐%) ควรสอนเน้นย้ำอีกครั้ง หรือเข้ากลุ่มในครั้งต่อไป

แบบประเมินความรู้เกี่ยวกับการคลอดก่อนกำหนด
โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน
เทศบาลตำบลเมืองชุม อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย

ข้อความ	ถูก	ผิด
๑. การคลอดก่อนกำหนด คือ การคลอดทารกก่อนอายุครรภ์ ๔๐ สัปดาห์	✓	
๒. การคลอดก่อนกำหนดไม่สามารถป้องกันได้		✓
๓. ถ้าเคยมีประวัติคลอดก่อนกำหนดในครรภ์ก่อนการตั้งครรภ์ครั้งนี้ อาจมีโอกาสคลอดก่อนกำหนดอีก	✓	
๔. ป้องกันคลอดก่อนกำหนดโดยฝากครรภ์เร็วที่สุด เมื่อรู้ว่าตั้งครรภ์ ไม่เกิน ๑๒ สัปดาห์	✓	
๕. โรคความดันโลหิตสูงหรือเบาหวานขณะตั้งครรภ์ไม่ทำให้เกิดการคลอดก่อนกำหนด		✓
๖. นมแม่เป็นอาหารที่ดีที่สุดสำหรับทารกคลอดก่อนกำหนด	✓	
๗. ทารกคลอดก่อนกำหนดควรห่อตัวด้วยผ้าแห้งไม่เปียกชื้น เพื่อป้องกันภาวะอุณหภูมิ ร่างกายต่ำ	✓	
๘. การพูดคุยโอบกอดทารกไม่สามารถช่วยกระตุ้นพัฒนาการทารกได้	✓	
๙. ทารกซีมี ดุนมนน้อยลง เป็นอาการปกติของทารกคลอดก่อนกำหนด		✓
๑๐. ทารกคลอดก่อนกำหนดที่มีอาการหายใจ หอบเหนื่อย ต้องรีบพามาพบแพทย์	✓	

หมายเหตุ ให้ความรู้ที่ศึกษาหลังคลอด ในกลุ่มมารดาที่คลอดบุตรอายุครรภ์ก่อนกำหนด และมีการประเมินซ้ำทั้งก่อนและหลังการให้
ความรู้ อาจทำในรูปแบบของแผ่นพับ หรือวีดิทัศน์ เพื่อเพิ่มความเข้าใจในเรื่องภาวะเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด ในกรณีทีหลังจากการ
ประเมินแล้วพบว่ายังไม่เข้าใจ (วัดความเข้าใจผ่านที่ ๖๐%) ควรสอนเน้นย้ำอีกครั้งก่อนกลับบ้าน

*****

แผนการดำเนินงานกิจกรรมลดภาวะการเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด
โดยการสร้างเครือข่ายการดูแลเทศบาลตำบลเมืองชุม

น.ส.อภิญญา กิ่งทะนง

แบบคัดกรองมารดาในกลุ่มเสี่ยงที่ห้องฝากครรภ์

ปัจจัยเสี่ยง	ไม่ใช่	ใช่	หมายเหตุ
๑. มีประวัติการคลอดก่อนกำหนดในครรภ์ก่อน	/		จำนวน.....ครั้ง อายุครรภ์ ☐ < ๓๔ ☐ ≥ ๓๔ Wk
๒. มีการติดเชื้อ - การติดเชื้อแบคทีเรียในปัสสาวะโดยไม่มี อาการ - เคยได้รับการวินิจฉัย เป็นตกขาวจาก Bacterial vaginosis	/		☐ ได้รับการรักษาแล้ว ☐ ยังไม่ได้รับการรักษา ส่งพบแพทย์
๓. เคยได้รับการวินิจฉัยว่ามีความผิดปกติที่มดลูก เช่นเนื้องอกมดลูก, มดลูกผิดปกติ	/		ระบุความ ผิดปกติ _____ _____
๔. เคยผ่าตัดบริเวณปากมดลูก	/		ระบุการ ผ่าตัด _____
๕. มีภาวะซีดเมื่อมาฝากครรภ์ครั้งแรก (Hb < ๑๐ g/dL)	/		ฝากครรภ์ อายุครรภ์.....สัปดาห์
๖. มีดัชนีมวลกาย < ๑๙ (BMI < ๑๙)	/		คำนวณจากน้ำหนักก่อนตั้งครรภ์
๗. เป็นครรภ์แฝด	/		☐ Twins ☐ Triplets or more
๘. มีโรคแทรกซ้อนทางอายุรกรรม	/		☐ HT ☐ Overt DM ☐ อื่นๆ ระบุ _____

หมายเหตุ จากการศึกษา พบว่า ไม่มี risk scoring ระบบใดที่มีประสิทธิภาพในการทำนายภาวะเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด เพราะขาดความแม่นยำที่จะประเมินสาเหตุของการคลอดก่อนกำหนด เนื่องจากมีปัจจัยร่วมหลายอย่างที่เกี่ยวข้อกับภาวะดังกล่าว ยกเว้นประวัติการคลอดก่อนกำหนดในครรภ์ก่อน ซึ่งมีความสัมพันธ์สูงกับการคลอดในครรภ์ปัจจุบัน แต่ไม่สามารถนำมาใช้ได้ ในครรภ์แรก นอกจากนี้เมื่อนำระบบการให้คะแนนความเสี่ยงมาใช้ในการดูแลครรภ์ จะทำให้วิธีการประเมินเพิ่มมากขึ้น และทำให้ค่าใช้จ่ายในการดูแลสตรีตั้งครรภ์เพื่อป้องกันการคลอดก่อนกำหนดสูงขึ้น โดยไม่พบประโยชน์จากการดูแลรักษาดังกล่าว แต่การประเมินปัจจัยเสี่ยงในสตรีตั้งครรภ์ก็ยังมี ความสำคัญ ทั้งนี้เพื่อให้สามารถจำแนกกลุ่มสตรีตั้งครรภ์ที่มีความเสี่ยงต่อการคลอดก่อนกำหนด พร้อมทั้งวางแผนในการดูแลรักษาสตรีกลุ่มนี้ และทำให้สตรีตั้งครรภ์ที่มีความตระหนักว่าตนเองมีความเสี่ยงสูงต่อการคลอดก่อนกำหนดมากกว่ากลุ่มสตรีตั้งครรภ์ทั่วไป เมื่อพบความผิดปกติในระยะแรกจะได้มาพบแพทย์อย่างทัน่วงที ทำให้ได้รับการรักษาในระยะแรก

แผนการดำเนินงานกิจกรรมลดภาวะการเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด
โดยการสร้างเครือข่ายการดูแลเทศบาลตำบลเมืองชุม

แบบทดสอบความรู้เรื่อง การเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด

จงทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องถูกหรือผิด ตามความคิดเห็นของท่าน

ข้อความ	ถูก	ผิด
๑. ภาวะเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด คือการคลอดก่อนอายุครรภ์ครบ ๓๗ สัปดาห์	/	
๒. อาการเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด คือ อาการท้องแข็งตึงเป็นพัก ๆ สม่ำเสมอทุก ๕-๘ นาที	/	
๓. การฝากครรภ์ที่ดีสามารถลดภาวะเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนดได้	/	
๔. ถ้าท่านเคยมีประวัติการคลอดก่อนกำหนดมาก่อน มักจะไม่เกิดซ้ำในการตั้งครรภ์ครั้งนี้		/
๕. ภาวะโลหิตจาง และภาวะทุพโภชนาการ ไม่ใช่สาเหตุของการคลอดก่อนกำหนด		/
๖. การมีเพศสัมพันธ์เป็นสาเหตุของเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด	/	
๗. ถ้ามีอาการไข้ ไม่สบาย ปัสสาวะแสบขัด ควรรีบทำการรักษา เพราะอาจเป็นสาเหตุของภาวะเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด	/	
๘. เมื่อมีอาการเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด ต้องรีบมา รพ. เพื่อพบแพทย์ พิจารณาให้ยาชะงักการเจ็บครรภ์คลอด	/	
๙. ทารกที่คลอดก่อนกำหนด อาจมีภาวะแทรกซ้อน เช่น ระบบทางเดินหายใจล้มเหลว, เลือดออกในสมอง, ติดเชื้อในสำไส้ใหญ่ และเสียชีวิต	/	
๑๐. ทารกคลอดก่อนกำหนด จำนวนมากจำเป็นต้องอยู่ตู้อบ ใช้เครื่องช่วยหายใจ อยู่โรงพยาบาลนาน ซึ่งมีค่ารักษาพยาบาลสูง และไม่ได้กลับบ้านพร้อมแม่หลังคลอด	/	

หมายเหตุ เมื่อทำการคัดกรองกลุ่มเสี่ยงได้ที่ห้องฝากครรภ์ ก็จะนำมารดาที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงมาให้ความรู้เพิ่มเติม ซึ่งอาจทำพร้อมกันไปโรงเรียนพ่อแม่ และมีการประเมินซ้ำทั้งก่อนและหลังการให้ความรู้ อาจทำในรูปแบบของแผ่นพับ หรือวีดีทัศน์ เพื่อเพิ่มความเข้าใจในเรื่องภาวะเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด ในกรณีที่หลังจากการประเมินแล้วพบว่ายังไม่เข้าใจ (วัดความเข้าใจผ่านที่ ๖๐%) ควรสอนเน้นย้ำอีกครั้ง หรือเข้ากลุ่มในครั้งต่อไป

แบบประเมินความรู้เกี่ยวกับการคลอดก่อนกำหนด
โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน
เทศบาลตำบลเมืองชุม อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย

ข้อความ	ถูก	ผิด
๑. การคลอดก่อนกำหนด คือ การคลอดทารกก่อนอายุครรภ์ ๔๐ สัปดาห์	/	
๒. การคลอดก่อนกำหนดไม่สามารถป้องกันได้		/
๓. ถ้าเคยมีประวัติคลอดก่อนกำหนดในครรภ์ก่อนการตั้งครรภ์ครั้งนี้ อาจมีโอกาสคลอดก่อนกำหนดอีก	/	
๔. ป้องกันคลอดก่อนกำหนดโดยฝากครรภ์เร็วที่สุด เมื่อรู้ว่าตั้งครรภ์ ไม่เกิน ๑๒ สัปดาห์	/	
๕. โรคความดันโลหิตสูงหรือเบาหวานขณะตั้งครรภ์ไม่ทำให้เกิดการคลอดก่อนกำหนด		/
๖. น้่านมแม่เป็นอาหารที่ดีที่สุดสำหรับทารกคลอดก่อนกำหนด	/	
๗. ทารกคลอดก่อนกำหนดควรห่อตัวด้วยผ้าแห้งไม่เปียกชื้น เพื่อป้องกันภาวะอุณหภูมิกายต่ำ	/	
๘. การพูดคุยโอบกอดทารกไม่สามารถช่วยกระตุ้นพัฒนาการทารกได้	/	
๙. ทารกซีมี ดุนมนน้อยลง เป็นอาการปกติของทารกคลอดก่อนกำหนด		/
๑๐. ทารกคลอดก่อนกำหนดที่มีอาการหายใจ หอบเหนื่อย ต้องรีบพามาพบแพทย์	/	

หมายเหตุ ให้ความรู้ที่ศึกษาหลังคลอด ในกลุ่มมารดาที่คลอดบุตรอายุครรภ์ก่อนกำหนด และมีการประเมินซ้ำทั้งก่อนและหลังการให้ความรู้ อาจทำในรูปแบบของแผ่นพับ หรือวีดิทัศน์ เพื่อเพิ่มความเข้าใจในเรื่องภาวะเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด ในกรณีที่หลังจากการประเมินแล้วพบว่ายังไม่เข้าใจ (วัดความเข้าใจผ่านที่ ๖๐%) ควรสอนเน้นย้ำอีกครั้งก่อนกลับบ้าน

*****

แผนการดำเนินงานกิจกรรมลดภาวะการเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด
โดยการสร้างเครือข่ายการดูแลเทศบาลตำบลเมืองชุม

น.ส. กัญทิลา หนองจิตร

แบบคัดกรองมารดาในกลุ่มเสี่ยงที่ห้องฝากครรภ์

ปัจจัยเสี่ยง	ไม่ใช่	ใช่	หมายเหตุ
๑. มีประวัติการคลอดก่อนกำหนดในครรภ์ก่อน	/		จำนวน.....ครั้ง อายุครรภ์ ☐ < ๓๔ ☐ ≥ ๓๔ Wk
๒. มีการติดเชื้อ - การติดเชื้อแบคทีเรียในปัสสาวะโดยไม่มี อาการ - เคยได้รับการวินิจฉัย เป็นตกขาวจาก Bacterial vaginosis	/		☐ ได้รับการรักษาแล้ว ☐ ยังไม่ได้รับการรักษา ส่งพบแพทย์
๓. เคยได้รับการวินิจฉัยว่ามีความผิดปกติที่มดลูก เช่นเนื้องอกมดลูก, มดลูกผิดปกติ	/		ระบุความ ผิดปกติ _____ _____
๔. เคยผ่าตัดบริเวณปากมดลูก	/		ระบุการ ผ่าตัด _____
๕. มีภาวะซีดเมื่อมาฝากครรภ์ครั้งแรก (Hb < ๑๐ g/dL)	/		ฝากครรภ์ อายุครรภ์.....สัปดาห์
๖. มีดัชนีมวลกาย < ๑๙ (BMI < ๑๙)	/		คำนวณจากน้ำหนักก่อนตั้งครรภ์
๗. เป็นครรภ์แฝด	/		☐ Twins ☐ Triplets or more
๘. มีโรคแทรกซ้อนทางอายุรกรรม	/		☐ HT ☐ Overt DM ☐ อื่นๆ ระบุ _____

หมายเหตุ จากการศึกษา พบว่า ไม่มี risk scoring ระบบใดที่มีประสิทธิภาพในการทำนาย ภาวะเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด เพราะขาดความแม่นยำที่จะประเมินสาเหตุของการคลอดก่อน กำหนด เนื่องจากมีปัจจัยร่วมหลายอย่างที่เกี่ยวข้องกับภาวะดังกล่าว ยกเว้นประวัติการคลอดก่อน กำหนดในครรภ์ก่อน ซึ่งมีความสัมพันธ์สูงกับการคลอดในครรภ์ปัจจุบัน แต่ไม่สามารถนำมาใช้ได้ ใน ครรภ์แรก นอกจากนี้เมื่อนำระบบการให้คะแนนความเสี่ยงมาใช้ในการดูแลครรภ์ จะทำให้วิธีการ ประเมินเพิ่มมากขึ้น และทำให้ค่าใช้จ่ายในการดูแลสตรีตั้งครรภ์เพื่อป้องกันการคลอดก่อนกำหนด สูงขึ้น โดยไม่พบประโยชน์จากการดูแลรักษาดังกล่าว แต่การประเมินปัจจัยเสี่ยงในสตรีตั้งครรภ์ก็ยังมี ความสำคัญ ทั้งนี้เพื่อให้สามารถจำแนกกลุ่มสตรีตั้งครรภ์ที่มีความเสี่ยงต่อการคลอดก่อนกำหนด พร้อมทั้งวางแผนในการดูแลรักษาสตรีกลุ่มนี้ และทำให้สตรีตั้งครรภ์ได้มีความตระหนักว่าตนเองมี ความเสี่ยงสูงต่อการคลอดก่อนกำหนดมากกว่ากลุ่มสตรีตั้งครรภ์ทั่วไป เมื่อพบความผิดปกติใน ระยะแรกจะได้มาพบแพทย์อย่างทันที่ ทำให้ได้รับการรักษาในระยะแรก

แผนการดำเนินงานกิจกรรมลดภาวะการเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด
โดยการสร้างเครือข่ายการดูแลเทศบาลตำบลเมืองชุม

แบบทดสอบความรู้เรื่อง การเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด

จงทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องถูกหรือผิด ตามความคิดเห็นของท่าน

ข้อความ	ถูก	ผิด
๑. ภาวะเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด คือการคลอดก่อนอายุครรภ์ครบ ๓๗ สัปดาห์	✓	
๒. อาการเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด คือ อาการท้องแข็งตึงเป็นพัก ๆ สม่ำเสมอทุก ๕-๘ นาที	✓	
๓. การฝากครรภ์ที่ดีสามารถลดภาวะเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนดได้	✓	
๔. ถ้าท่านเคยมีประวัติการคลอดก่อนกำหนดมาก่อน มักจะไม่เกิดซ้ำในการตั้งครรภ์ครั้งนี้		✓
๕. ภาวะโลหิตจาง และภาวะทุพโภชนาการ ไม่ใช่สาเหตุของการคลอดก่อนกำหนด		✓
๖. การมีเพศสัมพันธ์เป็นสาเหตุของเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด	✓	
๗. ถ้ามีอาการไข้ ไม่สบาย ปัสสาวะแสบขัด ควรรีบทำการรักษา เพราะอาจเป็นสาเหตุของภาวะเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด	✓	
๘. เมื่อมีอาการเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด ต้องรีบมา รพ. เพื่อพบแพทย์พิจารณาให้ยาชะงักการเจ็บครรภ์คลอด	✓	
๙. ทารกที่คลอดก่อนกำหนด อาจมีภาวะแทรกซ้อน เช่น ระบบทางเดินหายใจล้มเหลว, เลือดออกในสมอง, ติดเชื้อในลำไส้ใหญ่ และเสียชีวิต	✓	
๑๐. ทารกคลอดก่อนกำหนด จำนวนมากจำเป็นต้องอยู่ตู้อบ ใช้เครื่องช่วยหายใจ อยู่โรงพยาบาลนาน ซึ่งมีค่ารักษาพยาบาลสูง และไม่ได้กลับบ้านพร้อมแม่หลังคลอด	✓	

หมายเหตุ เมื่อทำการคัดกรองกลุ่มเสี่ยงได้ที่ห้องฝากครรภ์ ก็จะนำมารดาที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงมาให้ความรู้เพิ่มเติม ซึ่งอาจทำพร้อมกันไปโรงเรียนพ่อแม่ และมีการประเมินซ้ำทั้งก่อนและหลังการให้ความรู้ อาจทำในรูปแบบของแผ่นพับ หรือวีดีทัศน์ เพื่อเพิ่มความเข้าใจในเรื่องภาวะเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด ในกรณีที่หลังจากการประเมินแล้วพบว่ายังไม่เข้าใจ (วัดความเข้าใจผ่านที่ ๖๐%) ควรสอนเน้นย้ำอีกครั้ง หรือเข้ากลุ่มในครั้งต่อไป

แบบประเมินความรู้เกี่ยวกับการคลอดก่อนกำหนด
โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน
เทศบาลตำบลเมืองชุม อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย

ข้อความ	ถูก	ผิด
๑. การคลอดก่อนกำหนด คือ การคลอดทารกก่อนอายุครรภ์ ๔๐ สัปดาห์	✓	
๒. การคลอดก่อนกำหนดไม่สามารถป้องกันได้		✓
๓. ถ้าเคยมีประวัติคลอดก่อนกำหนดในครรภ์ก่อนการตั้งครรภ์ครั้งนี้ อาจมีโอกาสคลอดก่อนกำหนดอีก	✓	
๔. ป้องกันคลอดก่อนกำหนดโดยฝากครรภ์เร็วที่สุด เมื่อรู้ว่าตั้งครรภ์ ไม่เกิน ๑๒ สัปดาห์	✓	
๕. โรคความดันโลหิตสูงหรือเบาหวานขณะตั้งครรภ์ไม่ทำให้เกิดการคลอดก่อนกำหนด		✓
๖. น้่านมแม่เป็นอาหารที่ดีที่สุดสำหรับทารกคลอดก่อนกำหนด	✓	
๗. ทารกคลอดก่อนกำหนดควรห่อตัวด้วยผ้าแห้งไม่เปียกชื้น เพื่อป้องกันภาวะอุณหภูมิกายต่ำ	✓	
๘. การพูดคุยโอบกอดทารกไม่สามารถช่วยกระตุ้นพัฒนาการทารกได้	✓	
๙. ทารกซึม ดุคนมน้อยลง เป็นอาการปกติของทารกคลอดก่อนกำหนด		✓
๑๐. ทารกคลอดก่อนกำหนดที่มีอาการหายใจ หอบเหนื่อย ต้องรีบพามาพบแพทย์	✓	

หมายเหตุ ให้ความรู้ที่ศึกษาหลังคลอด ในกลุ่มมารดาที่คลอดบุตรอายุครรภ์ก่อนกำหนด และมีการประเมินซ้ำทั้งก่อนและหลังการให้ความรู้ อาจทำในรูปแบบของแผ่นพับ หรือวีดิทัศน์ เพื่อเพิ่มความเข้าใจในเรื่องภาวะเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด ในกรณีที่หลังจากการประเมินแล้วพบว่ายังไม่เข้าใจ (วัดความเข้าใจผ่านที่ ๖๐%) ควรสอนเน้นย้ำอีกครั้งก่อนกลับบ้าน

*****

แผนการดำเนินงานกิจกรรมลดภาวะการเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด
โดยการสร้างเครือข่ายการดูแลเทศบาลตำบลเมืองชุม

น.ส. สุทธิภาณี กันทะคำ

แบบคัดกรองมารดากลุ่มเสี่ยงที่ห้องฝากครรภ์

ปัจจัยเสี่ยง	ไม่ใช่	ใช่	หมายเหตุ
๑. มีประวัติการคลอดก่อนกำหนดในครรภ์ก่อน	✓		จำนวน.....ครั้ง อายุครรภ์ ☐ < ๓๔ ☐ ≥ ๓๔ Wk
๒. มีการติดเชื้อ - การติดเชื้อแบคทีเรียในปัสสาวะโดยไม่มี อาการ - เคยได้รับการวินิจฉัย เป็นตกขาวจาก Bacterial vaginosis	✓		☐ ได้รับการรักษาแล้ว ☐ ยังไม่ได้รับการรักษา ส่งพบแพทย์
๓. เคยได้รับการวินิจฉัยว่ามีความผิดปกติที่มดลูก เช่นเนื้องอกมดลูก, มดลูกผิดปกติ	✓		ระบุความ ผิดปกติ _____ _____
๔. เคยผ่าตัดบริเวณปากมดลูก	✓		ระบุการ ผ่าตัด _____
๕. มีภาวะซีดเมื่อมาฝากครรภ์ครั้งแรก (Hb < ๑๐ g/dL)	✓		ฝากครรภ์ อายุครรภ์.....สัปดาห์
๖. มีดัชนีมวลกาย < ๑๙ (BMI < ๑๙)	✓		คำนวณจากน้ำหนักก่อนตั้งครรภ์
๗. เป็นครรภ์แฝด	✓		☐ Twins ☐ Triplets or more
๘. มีโรคแทรกซ้อนทางอายุรกรรม	✓		☐ HT ☐ Overt DM ☐ อื่นๆ ระบุ _____

หมายเหตุ จากการศึกษ พบว่า ไม่มี risk scoring ระบบใดที่มีประสิทธิภาพในการทำนาย ภาวะเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด เพราะขาดความแม่นยำที่จะประเมินสาเหตุของการคลอดก่อน กำหนด เนื่องจากมีปัจจัยร่วมหลายอย่างที่เกี่ยวข้องกับภาวะดังกล่าว ยกเว้นประวัติการคลอดก่อน กำหนดในครรภ์ก่อน ซึ่งมีความสัมพันธ์สูงกับการคลอดในครรภ์ปัจจุบัน แต่ไม่สามารถนำมาใช้ได้ ใน ครรภ์แรก นอกจากนี้เมื่อนำระบบการให้คะแนนความเสี่ยงมาใช้ในการดูแลครรภ์ จะทำให้วิธีการ ประเมินเพิ่มมากขึ้น และทำให้ค่าใช้จ่ายในการดูแลสตรีตั้งครรภ์เพื่อป้องกันการคลอดก่อนกำหนด สูงขึ้น โดยไม่พบประโยชน์จากการดูแลรักษาดังกล่าว แต่การประเมินปัจจัยเสี่ยงในสตรีตั้งครรภ์ก็ยังมี ความสำคัญ ทั้งนี้เพื่อให้สามารถจำแนกกลุ่มสตรีตั้งครรภ์ที่มีความเสี่ยงต่อการคลอดก่อนกำหนด พร้อมทั้งวางแผนในการดูแลรักษาสตรีกลุ่มนี้ และทำให้สตรีตั้งครรภ์ได้มีความตระหนักว่าตนเองมี ความเสี่ยงสูงต่อการคลอดก่อนกำหนดมากกว่ากลุ่มสตรีตั้งครรภ์ทั่วไป เมื่อพบความผิดปกติใน ระยะแรกจะได้มาพบแพทย์อย่างทันที่ ทำให้ได้รับการรักษาในระยะแรก

แผนการดำเนินงานกิจกรรมลดภาวะการเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด
โดยการสร้างเครือข่ายการดูแลเทศบาลตำบลเมืองชุม

แบบทดสอบความรู้เรื่อง การเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด

จงทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องถูกหรือผิด ตามความคิดเห็นของท่าน

ข้อความ	ถูก	ผิด
๑. ภาวะเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด คือการคลอดก่อนอายุครรภ์ครบ ๓๗ สัปดาห์	✓	
๒. อาการเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด คือ อาการท้องแข็งตึงเป็นพัก ๆ สม่ำเสมอทุก ๕ -๘ นาที	✓	
๓. การฝากครรภ์ที่ดีสามารถลดภาวะเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนดได้	✓	
๔. ถ้าท่านเคยมีประวัติการคลอดก่อนกำหนดมาก่อน มักจะไม่เกิดซ้ำในการตั้งครรภ์ครั้งนี้		✓
๕. ภาวะโลหิตจาง และภาวะทุพโภชนาการ ไม่ใช่สาเหตุของการคลอดก่อนกำหนด		✓
๖. การมีเพศสัมพันธ์เป็นสาเหตุของเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด	✓	
๗. ถ้ามีอาการไข้ ไม่สบาย ปัสสาวะแสบขัด ควรรีบทำการรักษา เพราะอาจเป็นสาเหตุของภาวะเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด	✓	
๘. เมื่อมีอาการเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด ต้องรีบมา รพ. เพื่อพบแพทย์พิจารณาให้ยาระงับการเจ็บครรภ์คลอด	✓	
๙. ทารกที่คลอดก่อนกำหนด อาจมีภาวะแทรกซ้อน เช่น ระบบทางเดินหายใจล้มเหลว, เลือดออกในสมอง, ติดเชื้อในสำไส้ใหญ่ และเสียชีวิต	✓	
๑๐. ทารกคลอดก่อนกำหนด จำนวนมากจำเป็นต้องอยู่ตู้อบ ใช้เครื่องช่วยหายใจ อยู่โรงพยาบาลนาน ซึ่งมีค่ารักษาพยาบาลสูง และไม่ได้กลับบ้านพร้อมแม่หลังคลอด	✓	

หมายเหตุ เมื่อทำการคัดกรองกลุ่มเสี่ยงได้ที่ห้องฝากครรภ์ ก็จะนำมารดาที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงมาให้ความรู้เพิ่มเติม ซึ่งอาจทำพร้อมกันไปโรงเรียนพ่อแม่ และมีการประเมินซ้ำทั้งก่อนและหลังการให้ความรู้ อาจทำในรูปแบบของแผ่นพับ หรือวีดีทัศน์ เพื่อเพิ่มความเข้าใจในเรื่องภาวะเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด ในกรณีที่หลังจากการประเมินแล้วพบว่ายังไม่เข้าใจ (วัดความเข้าใจผ่านที่ ๖๐%) ควรสอนเน้นย้ำอีกครั้ง หรือเข้ากลุ่มในครั้งต่อไป

แบบประเมินความรู้เกี่ยวกับการคลอดก่อนกำหนด
โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน
เทศบาลตำบลเมืองชุม อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย

ข้อความ	ถูก	ผิด
๑. การคลอดก่อนกำหนด คือ การคลอดทารกก่อนอายุครรภ์ ๔๐ สัปดาห์	✓	
๒. การคลอดก่อนกำหนดไม่สามารถป้องกันได้		✓
๓. ถ้าเคยมีประวัติคลอดก่อนกำหนดในครรภ์ก่อนการตั้งครรภ์ครั้งนี้ อาจมีโอกาสคลอดก่อนกำหนดอีก	✓	
๔. ป้องกันคลอดก่อนกำหนดโดยฝากครรภ์เร็วที่สุด เมื่อรู้ว่าตั้งครรภ์ ไม่เกิน ๑๒ สัปดาห์	✓	
๕. โรคความดันโลหิตสูงหรือเบาหวานขณะตั้งครรภ์ไม่ทำให้เกิดการคลอดก่อนกำหนด		✓
๖. น้่านมแม่เป็นอาหารที่ดีที่สุดสำหรับทารกคลอดก่อนกำหนด	✓	
๗. ทารกคลอดก่อนกำหนดควรห่อตัวด้วยผ้าแห้งไม่เปียกชื้น เพื่อป้องกันภาวะอุณหภูมิร่างกายต่ำ	✓	
๘. การพูดคุยโอบกอดทารกไม่สามารถช่วยกระตุ้นพัฒนาการทารกได้	✓	
๙. ทารกซึม ดุคนมน้อยลง เป็นอาการปกติของทารกคลอดก่อนกำหนด		✓
๑๐. ทารกคลอดก่อนกำหนดที่มีอาการหายใจ หอบเหนื่อย ต้องรีบพามาพบแพทย์	✓	

หมายเหตุ ให้ความรู้ที่ศึกษาล่วงคลอด ในกลุ่มมารดาที่คลอดบุตรอายุครรภ์ก่อนกำหนด และมีการประเมินซ้ำทั้งก่อนและหลังการให้ความรู้ อาจทำในรูปแบบของแผ่นพับ หรือวีดิทัศน์ เพื่อเพิ่มความเข้าใจในเรื่องภาวะเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด ในกรณีทีหลังจากการประเมินแล้วพบว่ายังไม่เข้าใจ (วัดความเข้าใจผ่านที่ ๖๐%) ควรสอนเน้นย้ำอีกครั้งก่อนกลับบ้าน

*****

แผนการดำเนินงานกิจกรรมลดภาวะการเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด
โดยการสร้างเครือข่ายการดูแลเทศบาลตำบลเมืองชุม

น.ส. ศัญญาภัทร นาคมุขพันธ์

แบบคัดกรองมารดาในกลุ่มเสี่ยงที่ห้องฝากครรภ์

ปัจจัยเสี่ยง	ไม่ใช่	ใช่	หมายเหตุ
๑. มีประวัติการคลอดก่อนกำหนดในครรภ์ก่อน	✓		จำนวน.....ครั้ง อายุครรภ์ ☐ < ๓๔ ☐ ≥ ๓๔ Wk
๒. มีการติดเชื้อ - การติดเชื้อแบคทีเรียในปัสสาวะโดยไม่มี อาการ - เคยได้รับการวินิจฉัย เป็นตกขาวจาก Bacterial vaginosis	✓		☐ ได้รับการรักษาแล้ว ☐ ยังไม่ได้รับการรักษา ส่งพบแพทย์
๓. เคยได้รับการวินิจฉัยว่ามีความผิดปกติที่มดลูก เช่นเนื้องอกมดลูก, มดลูกผิดปกติ	✓		ระบุความ ผิดปกติ _____ _____
๔. เคยผ่าตัดบริเวณปากมดลูก	✓		ระบุการ ผ่าตัด _____
๕. มีภาวะซีดเมื่อมาฝากครรภ์ครั้งแรก (Hb < ๑๐ g/dL)	✓		ฝากครรภ์ อายุครรภ์.....สัปดาห์
๖. มีดัชนีมวลกาย < ๑๙ (BMI < ๑๙)	✓		คำนวณจากน้ำหนักก่อนตั้งครรภ์
๗. เป็นครรภ์แฝด	✓		☐ Twins ☐ Triplets or more
๘. มีโรคแทรกซ้อนทางอายุรกรรม	✓		☐ HT ☐ Overt DM ☐ อื่นๆ ระบุ _____

หมายเหตุ จากการศึกษา พบว่า ไม่มี risk scoring ระบบใดที่มีประสิทธิภาพในการทำนายภาวะเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด เพราะขาดความแม่นยำที่จะประเมินสาเหตุของการคลอดก่อนกำหนด เนื่องจากมีปัจจัยร่วมหลายอย่างที่เกี่ยวข้อกับภาวะดังกล่าว ยกเว้นประวัติการคลอดก่อนกำหนดในครรภ์ก่อน ซึ่งมีความสัมพันธ์สูงกับการคลอดในครรภ์ปัจจุบัน แต่ไม่สามารถนำมาใช้ได้ในการครรภ์แรก นอกจากนี้เมื่อนำระบบการให้คะแนนความเสี่ยงมาใช้ในการดูแลครรภ์ จะทำให้วิธีการประเมินเพิ่มมากขึ้น และทำให้ค่าใช้จ่ายในการดูแลสตรีตั้งครรภ์เพื่อป้องกันการคลอดก่อนกำหนดสูงขึ้น โดยไม่พบประโยชน์จากการดูแลรักษาดังกล่าว แต่การประเมินปัจจัยเสี่ยงในสตรีตั้งครรภ์ก็ยังมีสำคัญ ทั้งนี้เพื่อให้สามารถจำแนกกลุ่มสตรีตั้งครรภ์ที่มีความเสี่ยงต่อการคลอดก่อนกำหนด พร้อมทั้งวางแผนในการดูแลรักษาสตรีกลุ่มนี้ และทำให้สตรีตั้งครรภ์ที่มีความตระหนักว่าตนเองมีความเสี่ยงสูงต่อการคลอดก่อนกำหนดมากกว่ากลุ่มสตรีตั้งครรภ์ทั่วไป เมื่อพบความผิดปกติในระยะแรกจะได้มาพบแพทย์อย่างทันที่ ทำให้ได้รับการรักษาในระยะแรก

แผนการดำเนินงานกิจกรรมลดภาวะการเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด
โดยการสร้างเครือข่ายการดูแลเทศบาลตำบลเมืองชุม

แบบทดสอบความรู้เรื่อง การเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด

จงทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องถูกหรือผิด ตามความคิดเห็นของท่าน

ข้อความ	ถูก	ผิด
๑. ภาวะเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด คือการคลอดก่อนอายุครรภ์ครบ ๓๗ สัปดาห์	✓	
๒. อาการเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด คือ อาการท้องแข็งตึงเป็นพัก ๆ สม่ำเสมอทุก ๕-๘ นาที	✓	
๓. การฝากครรภ์ที่ดีสามารถลดภาวะเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนดได้	✓	
๔. ถ้าท่านเคยมีประวัติการคลอดก่อนกำหนดมาก่อน มักจะไม่เกิดซ้ำในการตั้งครรภ์ครั้งนี้		✓
๕. ภาวะโลหิตจาง และภาวะทุพโภชนาการ ไม่ใช่สาเหตุของการคลอดก่อนกำหนด		✓
๖. การมีเพศสัมพันธ์เป็นสาเหตุของเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด	✓	
๗. ถ้ามีอาการไข้ ไม่สบาย ปัสสาวะแสบขัด ควรรีบทำการรักษา เพราะอาจเป็นสาเหตุของภาวะเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด	✓	
๘. เมื่อมีอาการเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด ต้องรีบมา รพ. เพื่อพบแพทย์พิจารณาให้ยาระงับการเจ็บครรภ์คลอด	✓	
๙. ทารกที่คลอดก่อนกำหนด อาจมีภาวะแทรกซ้อน เช่น ระบบทางเดินหายใจล้มเหลว, เลือดออกในสมอง, ติดเชื้อในสำไส้ใหญ่ และเสียชีวิต	✓	
๑๐. ทารกคลอดก่อนกำหนด จำนวนมากจำเป็นต้องอยู่ตู้อบ ใช้เครื่องช่วยหายใจ อยู่โรงพยาบาลนาน ซึ่งมีค่ารักษาพยาบาลสูง และไม่ได้กลับบ้านพร้อมแม่หลังคลอด	✓	

หมายเหตุ เมื่อทำการคัดกรองกลุ่มเสี่ยงได้ที่ห้องฝากครรภ์ ก็จะนำมารดาที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงมาให้ความรู้เพิ่มเติม ซึ่งอาจทำพร้อมกันไปโรงเรียนพ่อแม่ และมีการประเมินซ้ำทั้งก่อนและหลังการให้ความรู้ อาจทำในรูปแบบของแผ่นพับ หรือวีดีทัศน์ เพื่อเพิ่มความเข้าใจในเรื่องภาวะเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด ในกรณีที่หลังจากการประเมินแล้วพบว่ายังไม่เข้าใจ (วัดความเข้าใจผ่านที่ ๖๐%) ควรสอนเน้นย้ำอีกครั้ง หรือเข้ากลุ่มในครั้งต่อไป

แบบประเมินความรู้เกี่ยวกับการคลอดก่อนกำหนด
 โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน
 เทศบาลตำบลเมืองชุม อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย

ข้อความ	ถูก	ผิด
๑. การคลอดก่อนกำหนด คือ การคลอดทารกก่อนอายุครรภ์ ๔๐ สัปดาห์	✓	
๒. การคลอดก่อนกำหนดไม่สามารถป้องกันได้		✓
๓. ถ้าเคยมีประวัติคลอดก่อนกำหนดในครรภ์ก่อนการตั้งครรภ์ครั้งนี้ อาจมีโอกาสคลอดก่อนกำหนดอีก	✓	
๔. ป้องกันคลอดก่อนกำหนดโดยฝากครรภ์เร็วที่สุด เมื่อรู้ว่าตั้งครรภ์ ไม่เกิน ๑๒ สัปดาห์	✓	
๕. โรคความดันโลหิตสูงหรือเบาหวานขณะตั้งครรภ์ไม่ทำให้เกิดการคลอดก่อนกำหนด		✓
๖. นมแม่เป็นอาหารที่ดีที่สุดสำหรับทารกคลอดก่อนกำหนด	✓	
๗. ทารกคลอดก่อนกำหนดควรห่อตัวด้วยผ้าแห้งไม่เปียกชื้น เพื่อป้องกันภาวะอุณหภูมิกายต่ำ	✓	
๘. การพูดคุยโอบกอดทารกไม่สามารถช่วยกระตุ้นพัฒนาการทารกได้	✓	
๙. ทารกซิม ดุนมนน้อยลง เป็นอาการปกติของทารกคลอดก่อนกำหนด		✓
๑๐. ทารกคลอดก่อนกำหนดที่มีอาการหายใจ หอบเหนื่อย ต้องรีบพามาพบแพทย์	✓	

หมายเหตุ ให้ความรู้ที่ศึกษาหลังคลอด ในกลุ่มมารดาที่คลอดบุตรอายุครรภ์ก่อนกำหนด และมีการประเมินซ้ำทั้งก่อนและหลังการให้ความรู้ อาจทำในรูปแบบของแผ่นพับ หรือวีดิทัศน์ เพื่อเพิ่มความเข้าใจในเรื่องภาวะเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด ในกรณีที่หลังจากการประเมินแล้วพบว่ายังไม่เข้าใจ (วัดความเข้าใจผ่านที่ ๖๐%) ควรสอนเน้นย้ำอีกครั้งก่อนกลับบ้าน

*****

แผนการดำเนินงานกิจกรรมลดภาวะการเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด
โดยการสร้างเครือข่ายการดูแลเทศบาลตำบลเมืองชุม

น.ส. ชัยภา มงขันธ์

แบบคัดกรองมารดากลุ่มเสี่ยงที่ห้องฝากครรภ์

ปัจจัยเสี่ยง	ไม่ใช่	ใช่	หมายเหตุ
๑. มีประวัติการคลอดก่อนกำหนดในครรภ์ก่อน	/		จำนวน.....ครั้ง อายุครรภ์ ☐ < ๓๔ ☐ ≥ ๓๔ Wk
๒. มีการติดเชื้อ - การติดเชื้อแบคทีเรียในปัสสาวะโดยไม่มีอาการ - เคยได้รับการวินิจฉัย เป็นตกขาวจาก Bacterial vaginosis	/		☐ ได้รับการรักษาแล้ว ☐ ยังไม่ได้รับการรักษา ส่งพบแพทย์
๓. เคยได้รับการวินิจฉัยว่ามีความผิดปกติที่มดลูก เช่น เนื้องอกมดลูก, มดลูกผิดปกติ	/		ระบุความผิดปกติ _____ _____
๔. เคยผ่าตัดบริเวณปากมดลูก	/		ระบุการผ่าตัด _____
๕. มีภาวะซีดเมื่อมาฝากครรภ์ครั้งแรก (Hb < ๑๐ g/dL)	/		ฝากครรภ์ อายุครรภ์.....สัปดาห์
๖. มีดัชนีมวลกาย < ๑๙ (BMI < ๑๙)	/		คำนวณจากน้ำหนักก่อนตั้งครรภ์
๗. เป็นครรภ์แฝด	/		☐ Twins ☐ Triplets or more
๘. มีโรคแทรกซ้อนทางอายุรกรรม	/		☐ HT ☐ Overt DM ☐ อื่นๆ ระบุ _____

หมายเหตุ จากการศึกษ พบว่า ไม่มี risk scoring ระบบใดที่มีประสิทธิภาพในการทำนายภาวะเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด เพราะขาดความแม่นยำที่จะประเมินสาเหตุของการคลอดก่อนกำหนด เนื่องจากมีปัจจัยร่วมหลายอย่างที่เกี่ยวข้องกับภาวะดังกล่าว ยกเว้นประวัติการคลอดก่อนกำหนดในครรภ์ก่อน ซึ่งมีความสัมพันธ์สูงกับการคลอดในครรภ์ปัจจุบัน แต่ไม่สามารถนำมาใช้ได้ ในครรภ์แรก นอกจากนี้เมื่อนำระบบการให้คะแนนความเสี่ยงมาใช้ในการดูแลครรภ์ จะทำให้วิธีการประเมินเพิ่มมากขึ้น และทำให้ค่าใช้จ่ายในการดูแลสตรีตั้งครรภ์เพื่อป้องกันการคลอดก่อนกำหนดสูงขึ้น โดยไม่พบประโยชน์จากการดูแลรักษาดังกล่าว แต่การประเมินปัจจัยเสี่ยงในสตรีตั้งครรภ์ก็ยังมี ความสำคัญ ทั้งนี้เพื่อให้สามารถจำแนกกลุ่มสตรีตั้งครรภ์ที่มีความเสี่ยงต่อการคลอดก่อนกำหนด พร้อมทั้งวางแผนในการดูแลรักษาสตรีกลุ่มนี้ และทำให้สตรีตั้งครรภ์ได้มีความตระหนักว่าตนเองมีความเสี่ยงสูงต่อการคลอดก่อนกำหนดมากกว่ากลุ่มสตรีตั้งครรภ์ทั่วไป เมื่อพบความผิดปกติในระยะแรกจะได้มาพบแพทย์อย่างทัน่วงที ทำให้ได้รับการรักษาในระยะแรก

แผนการดำเนินงานกิจกรรมลดภาวะการเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด
โดยการสร้างเครือข่ายการดูแลเทศบาลตำบลเมืองชุม

แบบทดสอบความรู้เรื่อง การเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด

จงทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องถูกหรือผิด ตามความคิดเห็นของท่าน

ข้อความ	ถูก	ผิด
๑. ภาวะเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด คือการคลอดก่อนอายุครรภ์ครบ ๓๗ สัปดาห์	/	
๒. อาการเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด คือ อาการท้องแข็งตึงเป็นพัก ๆ สม่ำเสมอทุก ๕ -๘ นาที	/	
๓. การฝากครรภ์ที่สามารถลดภาวะเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนดได้	/	
๔. ถ้าท่านเคยมีประวัติการคลอดก่อนกำหนดมาก่อน มักจะไม่เกิดซ้ำในการตั้งครรภ์ครั้งนี้		/
๕. ภาวะโลหิตจาง และภาวะทุพโภชนาการ ไม่ใช่สาเหตุของการคลอดก่อนกำหนด		/
๖. การมีเพศสัมพันธ์เป็นสาเหตุของเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด	/	
๗. ถ้ามีอาการไข้ ไม่สบาย ปัสสาวะแสบขัด ควรรีบทำการรักษา เพราะอาจเป็นสาเหตุของภาวะเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด	/	
๘. เมื่อมีอาการเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด ต้องรีบมา รพ. เพื่อพบแพทย์พิจารณาให้ยาระงับการเจ็บครรภ์คลอด	/	
๙. ทารกที่คลอดก่อนกำหนด อาจมีภาวะแทรกซ้อน เช่น ระบบทางเดินหายใจล้มเหลว, เลือดออกในสมอง, ติดเชื้อในสำไส้ใหญ่ และเสียชีวิต	/	
๑๐. ทารกคลอดก่อนกำหนด จำนวนมากจำเป็นต้องอยู่ตู้อบ ใช้เครื่องช่วยหายใจ อยู่โรงพยาบาลนาน ซึ่งมีค่ารักษาพยาบาลสูง และไม่ได้กลับบ้านพร้อมแม่หลังคลอด	/	

หมายเหตุ เมื่อทำการคัดกรองกลุ่มเสี่ยงได้ที่ห้องฝากครรภ์ ก็จะนำมารดาที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงมาให้ความรู้เพิ่มเติม ซึ่งอาจทำพร้อมกันไปในโรงเรียนพ่อแม่ และมีการประเมินซ้ำทั้งก่อนและหลังการให้ความรู้ อาจทำในรูปแบบของแผ่นพับ หรือวีดีทัศน์ เพื่อเพิ่มความเข้าใจในเรื่องภาวะเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด ในกรณีที่หลังจากการประเมินแล้วพบว่ายังไม่เข้าใจ (วัดความเข้าใจผ่านที่ ๖๐%) ควรสอนเน้นย้ำอีกครั้ง หรือเข้ากลุ่มในครั้งต่อไป

แบบประเมินความรู้เกี่ยวกับการคลอดก่อนกำหนด
โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน
เทศบาลตำบลเมืองชุม อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย

ข้อความ	ถูก	ผิด
๑. การคลอดก่อนกำหนด คือ การคลอดทารกก่อนอายุครรภ์ ๔๐ สัปดาห์	/	
๒. การคลอดก่อนกำหนดไม่สามารถป้องกันได้		/
๓. ถ้าเคยมีประวัติคลอดก่อนกำหนดในครรภ์ก่อนการตั้งครรภ์ครั้งนี้ อาจมีโอกาสดูคลอดก่อนกำหนดอีก	/	
๔. ป้องกันคลอดก่อนกำหนดโดยฝากครรภ์เร็วที่สุด เมื่อรู้ว่าตั้งครรภ์ ไม่เกิน ๑๒ สัปดาห์	/	
๕. โรคความดันโลหิตสูงหรือเบาหวานขณะตั้งครรภ์ไม่ทำให้เกิดการคลอดก่อนกำหนด		/
๖. นมแม่เป็นอาหารที่ดีที่สุดสำหรับทารกคลอดก่อนกำหนด	/	
๗. ทารกคลอดก่อนกำหนดควรห่อตัวด้วยผ้าแห้งไม่เปียกชื้น เพื่อป้องกันภาวะอุณหภูมิร่างกายต่ำ	/	
๘. การพูดคุยโอบกอดทารกไม่สามารถช่วยกระตุ้นพัฒนาการทารกได้	/	
๙. ทารกซึม ดุคนมน้อยลง เป็นอาการปกติของทารกคลอดก่อนกำหนด		/
๑๐. ทารกคลอดก่อนกำหนดที่มีอาการหายใจ หอบเหนื่อย ต้องรีบพามาพบแพทย์	/	

หมายเหตุ ให้ความรู้ที่ตกหลังคลอด ในกลุ่มมารดาที่คลอดบุตรอายุครรภ์ก่อนกำหนด และมีการประเมินซ้ำทั้งก่อนและหลังการให้ความรู้ อาจทำในรูปแบบของแผ่นพับ หรือวีดิทัศน์ เพื่อเพิ่มความเข้าใจในเรื่องภาวะเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด ในกรณีที่หลังจากการประเมินแล้วพบว่ายังไม่เข้าใจ (วัดความเข้าใจผ่านที่ ๖๐%) ควรสอนเน้นย้ำอีกครั้งก่อนกลับบ้าน

*****

แผนการดำเนินงานกิจกรรมลดภาวะการเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด
โดยการสร้างเครือข่ายการดูแลเทศบาลตำบลเมืองชุม

น.ส. เกศรดา นิลเกษ

แบบคัดกรองมารดาในกลุ่มเสี่ยงที่ห้องฝากครรภ์

ปัจจัยเสี่ยง	ไม่ใช่	ใช่	หมายเหตุ
๑. มีประวัติการคลอดก่อนกำหนดในครรภ์ก่อน	/		จำนวน.....ครั้ง อายุครรภ์ ☐ < ๓๔ ☐ ≥ ๓๔ Wk
๒. มีการติดเชื้อ - การติดเชื้อแบคทีเรียในปัสสาวะโดยไม่มี อาการ - เคยได้รับการวินิจฉัย เป็นตกขาวจาก Bacterial vaginosis	/		☐ ได้รับการรักษาแล้ว ☐ ยังไม่ได้รับการรักษา ส่งพบแพทย์
๓. เคยได้รับการวินิจฉัยว่ามีความผิดปกติที่มดลูก เช่นเนื้องอกมดลูก, มดลูกผิดปกติ	/		ระบุความ ผิดปกติ _____ _____
๔. เคยผ่าตัดบริเวณปากมดลูก	/		ระบุการ ผ่าตัด _____
๕. มีภาวะซีดเมื่อมาฝากครรภ์ครั้งแรก (Hb < ๑๐ g/dL)	/		ฝากครรภ์ อายุครรภ์.....สัปดาห์
๖. มีดัชนีมวลกาย < ๑๙ (BMI < ๑๙)	/		คำนวณจากน้ำหนักก่อนตั้งครรภ์
๗. เป็นครรภ์แฝด	/		☐ Twins ☐ Triplets or more
๘. มีโรคแทรกซ้อนทางอายุรกรรม	/		☐ HT ☐ Overt DM ☐ อื่นๆ ระบุ _____

หมายเหตุ จากการศึกษา พบว่า ไม่มี risk scoring ระบบใดที่มีประสิทธิภาพในการทำนายภาวะเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด เพราะขาดความแม่นยำที่จะประเมินสาเหตุของการคลอดก่อนกำหนด เนื่องจากมีปัจจัยร่วมหลายอย่างที่เกี่ยวข้องกับภาวะดังกล่าว ยกเว้นประวัติการคลอดก่อนกำหนดในครรภ์ก่อน ซึ่งมีความสัมพันธ์สูงกับการคลอดในครรภ์ปัจจุบัน แต่ไม่สามารถนำมาใช้ได้ ในครรภ์แรก นอกจากนี้เมื่อนำระบบการให้คะแนนความเสี่ยงมาใช้ในการดูแลครรภ์ จะทำให้วิธีการประเมินเพิ่มมากขึ้น และทำให้ค่าใช้จ่ายในการดูแลสตรีตั้งครรภ์เพื่อป้องกันการคลอดก่อนกำหนดสูงขึ้น โดยไม่พบประโยชน์จากการดูแลรักษาดังกล่าว แต่การประเมินปัจจัยเสี่ยงในสตรีตั้งครรภ์ก็ยังมี ความสำคัญ ทั้งนี้เพื่อให้สามารถจำแนกกลุ่มสตรีตั้งครรภ์ที่มีความเสี่ยงต่อการคลอดก่อนกำหนด พร้อมทั้งวางแผนในการดูแลรักษาสตรีกลุ่มนี้ และทำให้สตรีตั้งครรภ์ได้มีความตระหนักว่าตนเองมีความเสี่ยงสูงต่อการคลอดก่อนกำหนดมากกว่ากลุ่มสตรีตั้งครรภ์ทั่วไป เมื่อพบความผิดปกติในระยะแรกจะได้มาพบแพทย์อย่างทันที่ ทำให้ได้รับการรักษาในระยะแรก

แผนการดำเนินงานกิจกรรมลดภาวะการเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด
โดยการสร้างเครือข่ายการดูแลเทศบาลตำบลเมืองชุม

แบบทดสอบความรู้เรื่อง การเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด

จงทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องถูกหรือผิด ตามความคิดเห็นของท่าน

ข้อความ	ถูก	ผิด
๑. ภาวะเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด คือการคลอดก่อนอายุครรภ์ครบ ๓๗ สัปดาห์	/	
๒. อาการเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด คือ อาการท้องแข็งตึงเป็นพัก ๆ สม่ำเสมอทุก ๕ -๘ นาที	/	
๓. การฝากครรภ์ที่ดีสามารถลดภาวะเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนดได้	/	
๔. ถ้าท่านเคยมีประวัติการคลอดก่อนกำหนดมาก่อน มักจะไม่เกิดซ้ำในการตั้งครรภ์ครั้งนี้		/
๕. ภาวะโลหิตจาง และภาวะทุพโภชนาการ ไม่ใช่สาเหตุของการคลอดก่อนกำหนด		/
๖. การมีเพศสัมพันธ์เป็นสาเหตุของเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด	/	
๗. ถ้ามีอาการใช้ ไม่สบาย ปัสสาวะแสบขัด ควรรีบทำการรักษา เพราะอาจเป็นสาเหตุของภาวะเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด	/	
๘. เมื่อมีอาการเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด ต้องรีบมา รพ. เพื่อพบแพทย์พิจารณาให้ยาระงับการเจ็บครรภ์คลอด	/	
๙. ทารกที่คลอดก่อนกำหนด อาจมีภาวะแทรกซ้อน เช่น ระบบทางเดินหายใจล้มเหลว, เลือดออกในสมอง, ติดเชื้อในลำไส้ใหญ่ และเสียชีวิต	/	
๑๐. ทารกคลอดก่อนกำหนด จำนวนมากจำเป็นต้องอยู่ตู้อบ ใช้เครื่องช่วยหายใจ อยู่โรงพยาบาลนาน ซึ่งมีค่ารักษาพยาบาลสูง และไม่ได้กลับบ้านพร้อมแม่หลังคลอด	/	

หมายเหตุ เมื่อทำการคัดกรองกลุ่มเสี่ยงได้ที่ห้องฝากครรภ์ ก็จะนำมารดาที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงมาให้ความรู้เพิ่มเติม ซึ่งอาจทำพร้อมกันไปโรงเรียนพ่อแม่ และมีการประเมินซ้ำทั้งก่อนและหลังการให้ความรู้ อาจทำในรูปแบบของแผ่นพับ หรือวีดีทัศน์ เพื่อเพิ่มความเข้าใจในเรื่องภาวะเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด ในกรณีที่หลังจากการประเมินแล้วพบว่ายังไม่เข้าใจ (วัดความเข้าใจผ่านที่ ๖๐%) ควรสอนเน้นย้ำอีกครั้ง หรือเข้ากลุ่มในครั้งต่อไป

แบบประเมินความรู้เกี่ยวกับการคลอดก่อนกำหนด
โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน
เทศบาลตำบลเมืองชุม อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย

ข้อความ	ถูก	ผิด
๑. การคลอดก่อนกำหนด คือ การคลอดทารกก่อนอายุครรภ์ ๔๐ สัปดาห์	/	
๒. การคลอดก่อนกำหนดไม่สามารถป้องกันได้		/
๓. ถ้าเคยมีประวัติคลอดก่อนกำหนดในครรภ์ก่อนการตั้งครรภ์ครั้งนี้ อาจมีโอกาสดูคลอดก่อนกำหนดอีก	/	
๔. ป้องกันคลอดก่อนกำหนดโดยฝากครรภ์เร็วที่สุด เมื่อรู้ว่าตั้งครรภ์ ไม่เกิน ๑๒ สัปดาห์	/	
๕. โรคความดันโลหิตสูงหรือเบาหวานขณะตั้งครรภ์ไม่ทำให้เกิดการคลอดก่อนกำหนด		/
๖. น้่านมแม่เป็นอาหารที่ดีที่สุดสำหรับทารกคลอดก่อนกำหนด	/	
๗. ทารกคลอดก่อนกำหนดควรห่อตัวด้วยผ้าแห้งไม่เปียกชื้น เพื่อป้องกันภาวะอุณหภูมิร่างกายต่ำ	/	
๘. การพูดคุยโอบกอดทารกไม่สามารถช่วยกระตุ้นพัฒนาการทารกได้	/	
๙. ทารกซึ่ม ดุนมนน้อยลง เป็นอาการปกติของทารกคลอดก่อนกำหนด		/
๑๐. ทารกคลอดก่อนกำหนดที่มีอาการหายใจ หอบเหนื่อย ต้องรีบพามาพบแพทย์	/	

หมายเหตุ ให้ความรู้ที่ตกหลังคลอด ในกลุ่มมารดาที่คลอดบุตรอายุครรภ์ก่อนกำหนด และมีการประเมินซ้ำทั้งก่อนและหลังการให้ความรู้ อาจทำในรูปแบบของแผ่นพับ หรือวีดิทัศน์ เพื่อเพิ่มความเข้าใจในเรื่องภาวะเจ็บครรภ์คลอดก่อนกำหนด ในกรณีที่หลังจากการประเมินแล้วพบว่ายังไม่เข้าใจ (วัดความเข้าใจผ่านที่ ๖๐%) ควรสอนเน้นย้ำอีกครั้งก่อนกลับบ้าน

*****